

**Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 66 hallituksen esityksen
johdosta laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta**

Eduskunta on 19 päivänä syyskuuta 1991 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 62 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta.

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa verojaostossa, joka on valmistellut mietinnön valiokuntaa varten, ovat olleet kuultavina finanssineuvos Reino Niinivaara ja vanhempi hallitussihteeri Marja-Liisa Lindström valtiovarainministeriöstä, vanhempi hallitussihteeri Anja Kairisalo sosiaali- ja terveysministeriöstä, apulaisjohtaja Mirjami Laitinen ja ylitarkastaja Eila Närhi verohallituksesta, osastopäällikkö Antti Arola ja toimistopäällikkö Hannu Häyry Kansaneläkelaitokselta, osastopäällikkö Vesa Korpela Veronmaksajain Keskusliitosta, professori Laila Pullinen, professori Terho Sakki ja pääsihteeri Terhi Aaltonen Suomen Taiteilijaseuran edustajina, puheenjohtaja Raimo Vikström Suomen Muusikkojen Liitosta, yhteysjohtaja Kerstin Ekman Suomen Valtakunnallisesta Urheiluliitosta, pääsihteeri Jouko Purontakanen ja talouspäällikkö Antti Eskelinen Suomen Urheiluliitosta, hallituksen jäsen Veijo Åberg Suomen yliopilaskuntien liitosta, puheenjohtaja Heikki Kuuri-Riutta, hallituksen jäsen Harri Aalto ja sihteeri Aino Penttilä Terveydenhoitoalan palvelujärjestöt TePa ry:stä, toiminnanjohtaja Tuomo Tirkkonen Finland Festivals ry:stä, toimitusjohtaja Reijo Kärkkäinen Suomen Apteekkariliitosta, varatuomari Matti Orkovaara Suomen Farmasialiitosta, osastopäällikkö Mikko Hurmalainen Suomen Työnantajain Keskusliitosta, johtaja Harri Koulumies Suomen Liiketyönantajain Keskusliitosta, tutkimussihteeri Helena Pentti Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, suunnittelupäällikkö Olli Saariaho Akava ry:stä, tutkimuspäällikkö Matti Koivisto Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitosta, talouspoliittinen sihteeri Martti Luukko Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitosta, lakimies Pasi Pönkä Suomen Kaupunkiliitosta, osastopäällikkö Olli Kerola Suomen Kunnallisiitosta, apulaisjohtaja Christel von Martens

Finlands svenska kommunförbundista, ennustepäällikkö Tarmo Valkonen Elinkeinoelämän tutkimuslaitokselta, vanhempi tutkija Tuovi Allén Työväen taloudelliselta tutkimuslaitokselta, johtaja Mikael Ingman Pellervon taloudelliselta tutkimuslaitokselta sekä yliopiston lehtori Pentti Rönkkö Tampereen yliopistosta.

1. Aloitteiden käsittely

Valiokunta on vakiintuneen käytäntönsä mukaisesti käsitellyt tässä yhteydessä kaikki valiokuntaan lähetetyt tulo- ja varallisuusverolakeja koskevat aloitteet sekä ne aloitteet, jotka sisältävät samantyyppisiä säännöshdotuksia kuin tulo- ja varallisuusverolakiin sisältyy.

Valiokunta on käsitellyt seuraavat valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi lähetetyt kuluva vuoden valtiopäiviltä olevat lakialoitteet:

— 7.6.1991 lähetetyn ed. Vehkaojan ym. laki-aloitteen n:o 52 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta,

— 7.6.1991 lähetetyn ed. Rajamäen ym. laki-aloitteen n:o 54 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta,

— 7.6.1991 lähetetyn ed. Mäkelän ym. laki-aloitteen n:o 56 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta,

— 7.6.1991 lähetetyn ed. Törnqvistin ym. lakialoitteen n:o 59 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta,

— 18.10.1991 lähetetyn ed. Drombergin ym. lakialoitteen n:o 72 laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain sekä tulo- ja varallisuusverolain 149 §:n muuttamisesta,

— 29.10.1991 lähetetyn ed. Aittoniemen ym. lakialoitteen n:o 77 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta ja

— 5.11.1991 lähetetyn ed. Kohjoen ym. laki-aloitteen n:o 84 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 103 §:n muuttamisesta.

Valiokunta on käsitellyt myös valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi 7 päivänä kesäkuuta 1991 lähetetyt kuluven vuoden valtiopäiviltä olevat seuraavat toivomusaloitteet:

— ed. Alarannan ym. toivomusaloitteen n:o 68 kehitysvammaisille maksettavan työosuusrahan saattamisesta verovapaaksi tuloksi,

— ed. Drombergin toivomusaloitteen n:o 82 taiteilijan tulon verotuksen uudistamisesta,

— ed. Hiltusen ym. toivomusaloitteen n:o 84 yleishyödyllisten yhteisöjen hyväksi tehdyn työn vapauttamisesta tuloverosta,

— ed. Jouppilan ym. toivomusaloitteen n:o 86 lasta kotona hoitavan henkilön palkkauksen saattamisesta verovähennyskelpoiseksi,

— ed. Kalliksen ym. toivomusaloitteen n:o 94 asunnon myyntitulon verotusta koskevien säännösten lieventämisestä,

— ed. Laakkosen ym. toivomusaloitteen n:o 100 sotainvalidien ja rintamaveteraanien hoitokustannusten täysimääräisestä vähennysoikeudesta,

— ed. Laineen ym. toivomusaloitteen n:o 105 yhdistyksissä tehdyn talkootyön verottamatta jättämisestä,

— ed. Laineen ym. toivomusaloitteen n:o 106 pienten vuokra- ja korkotulojen vaikutuksesta eläketulovähennyksen määrään,

— ed. Linnainmaan toivomusaloitteen n:o 110 kuvanveistäjien erityisongelmien huomioon ottamisesta verotuksessa,

— ed. Linnainmaan toivomusaloitteen n:o 111 sodasta kärsimään joutuneiden hyväksi tehtyjen lahjoitusten verovähennysoikeuden palauttamisesta,

— ed. Moilasen ym. toivomusaloitteen n:o 113 kehitysyhteistyölahjoitusten verovähennyskelpoisuudesta,

— ed. Moilasen ym. toivomusaloitteen n:o 114 sodasta kärsimään joutuneiden hyväksi tehtyjen lahjoitusten verovähennysoikeuden palauttamisesta,

— ed. Mäkelän ym. toivomusaloitteen n:o 117 hoitotoimenpiteenä tehtävästä työstä maksettavan palkkion saattamisesta verovapaaksi,

— ed. Mäkelän ym. toivomusaloitteen n:o 118 vuokratuloja koskevista verohelpotuksista,

— ed. Mäkelän toivomusaloitteen n:o 119 velkojen korkojen vähennysoikeuden omavastuuden poistamisesta verotuksessa,

— ed. Mäkelän ym. toivomusaloitteen n:o 120 opintolainalyhennysten saattamisesta vähennyskelpoisiksi verotuksessa,

— ed. Mäkelän ym. toivomusaloitteen n:o 121 sairauskuluvähennyksen omavastuuosuuden poistamisesta verotuksessa,

— ed. Mäkelän ym. toivomusaloitteen n:o 122 invalidivähennyksen korottamisesta verotuksessa,

— ed. Mäkelän toivomusaloitteen n:o 123 palovaroittimien hankintahinnan saattamisesta vähennyskelpoiseksi verotuksessa,

— ed. Mäkipään toivomusaloitteen n:o 126 suojatyöstä maksettavan palkan säätämisestä verovapaaksi,

— ed. Puiston ym. toivomusaloitteen n:o 131 perhepäivähoitajia koskevien verotusperusteiden muuttamisesta,

— ed. Raskin ym. toivomusaloitteen n:o 132 perhepäivähoitajien hoitokulukorvauksen säätämisestä verottomaksi tuloksi,

— ed. Riihijärven toivomusaloitteen n:o 133 sivuansoiden verotuksen lieventämisestä,

— ed. Suhosen ym. toivomusaloitteen n:o 147 asuntolainakorkojen vähennysoikeuden laajentamisesta verotuksessa ja

— ed. Ukkolan ym. toivomusaloitteen n:o 152 verotuksen yksinkertaistamisesta.

2. Hallituksen esityksen sisältö

2.1. Vähennysten tarkistukset

Progressiivista tuloveroasteikkoa ei ole ehdotettu muutettavaksi nykyisestä ensi vuodelta toimitettavassa verotuksessa. Myöskään tulo- ja varallisuusverolain keskeisiin vähennyksiin tässä esityksessä ei ehdoteta tehtäväksi inflaatiotarkistuksia.

Velkojen korkojen vähennysoikeutta ehdotetaan muutettavaksi siten, että korkojen vähennyskelpoinen suhteellinen prosenttiosuus supistuisi 80 prosentista 75 prosenttiin ja markkamääräinen omavastuuosuus nousisi 1 100 markasta 1 500 markkaan. Puolisoiden vähennyksen enimmäismäärä ehdotetaan korotettavaksi 24 000 markasta 26 000 markaksi. Vähennykseen liittyvät lapsikorotukset nousisivat 3 500 markasta 4 000 markaksi ja 7 000 markasta 8 000 markaksi. Kulutusluottokorkojen vähennyskelpoinen raja laskisi yksinäisellä 5 000 markasta 3 500 markaksi ja puolisoilla 9 000 markasta 6 000 markaksi. Asuntovähennyksen valinneen verovelvollisen korkovähennystä ehdotetaan tarkistettavaksi vastaavasti. Asuntovähennyksen täysi

määrä ehdotetaan korotettavaksi 7 800 markasta 8 000 markaksi. Opintolainan korot ehdotetaan rinnastettavaksi asuntolainan korkoihin sekä uuden että vanhan opintotukijärjestelmän mukaisten korkojen osalta.

Sairaudesta johtuvien kustannusten vähennyskelpoisuudesta verotuksessa ehdotetaan luovuttavaksi.

2.2. Tulon veronalaisuutta koskevat muutokset

Puolisoiden yhdessä harjoittaman liikkeen tai ammatin ansiotulo-olettama ehdotetaan korotettavaksi 230 000 markasta 240 000 markaksi. Kunnallinen korkotuki ensiasunnon hankkijoille ehdotetaan säädettäväksi verosta vapaaksi. Luonnonsuojelutarkoituksiin luovutetusta alueesta saatavan myyntivoiton verokohtelua ehdotetaan lievennettäväksi. Myyntivoittoverosäännöksiin ehdotetaan tehtäväksi arvo-osuusjärjestelmään siirtymisestä johtuva muutos.

Lakkoavustukset ja perusteiltaan uudistettu opintotuki ehdotetaan säädettäväksi veronalaiseksi tuloksi.

2.3. Muut muutokset

Tulo- ja varallisuusverolakiin ehdotetaan tehtäväksi lisäksi eräitä teknisiä ja lähinnä muun lainsäädännön muuttumisesta johtuvia tarkennuksia. Esimerkiksi Suomesta saadun tulon käsitettä ehdotetaan täydennettäväksi, asuntojen peruskorjausavustusten verokohtelua, tulontasausmenettelyä ja eräitä varallisuuden arvon määrittämistä koskevia säännöksiä ehdotetaan uudistettaviksi.

3. Aloitteiden sisältö

Käsiteltyjen lakialoitteiden mukaiset lakiehdotukset sisältävät tulo- ja varallisuusverolakiin liittyviä säännösehdotuksia sekä eräitä muita sellaisia säännösehdotuksia, jotka olisivat lähinnä sijoitettavissa tulo- ja varallisuusverolakiin. Lisäksi eräisiin näistä lakialoiteista sisältyy myös ehdotuksia, jotka koskevat muita lakeja.

Käsitellyissä toivomusalioitteissa ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi tulo- ja varallisuusverolakiin liittyviä toivomuksia sekä läheisesti niihin liittyviin muihin seikkoihin liittyviä toivomuksia.

4. Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä. Valiokunta ehdottaa lakiehdotukseen tehtäväksi kuitenkin jäljempänä selostettavat muutokset.

4.1. Tulopoliittisesta kokonaisratkaisusta aiheutuva muutos

Työmarkkinain keskusjärjestöt tekivät 29 päivänä marraskuuta 1991 tulopoliittisen sopimuksen. Tähän kokonaisratkaisuun liittyy eräitä veropoliittisia toimenpiteitä.

Tuloverotukseen liittyvänä eräänä toimenpiteenä hallitus on omalta osaltaan luvannut myötävaikuttaa siihen, että annetusta esityksestä huolimatta vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesitykseen liittyen tulo- ja varallisuusverolakia ei muuteta niin, että kaikki lakkoavustukset muutuisivat veronalaiseksi tuloksi. Verottoman lakkoavustuksen enimmäismääräksi on sovittu määrittäväksi 70 markkaa päivässä.

Periaatepäätöksen mukaisesti valtiovarainministeriö on esittänyt valtiovarainvaliokunnalle, että hallituksen esitys laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta muutettaisiin lakkoavustuksen verokohtelua koskevin osin vastaamaan tehtyä periaatepäätöstä.

Valtiovarainvaliokunta ehdottaa, että tulo- ja varallisuusverolain 46 ja 57 §:ään tehtäisiin edellä tarkoitettu muutos.

4.2. Suomesta saadun tulon käsite

Tulo- ja varallisuusverolain 10 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 a kohta, jonka mukaan Suomesta saatua tuloa on muun ohessa urheilijan tai taiteilijan toiminnasta Suomessa tai suomalaisessa aluksessa maksettu korvaus silloinkin, kun sitä ei makseta urheilijalle tai taiteilijalle itselleen. Hallituksen esityksen perusteluista ei ilmene, mitä vaikutuksia lisäyksellä on erilaisissa tapauksissa ulkomaisten urheilijoiden ja taiteilijoiden verotukseen, eikä myöskään sitä, mitä vaikutuksia muutoksella olisi urheilukilpailujen ja taiteilijoiden esiintymistilaisuuksien järjestäjille. Tämän vuoksi valiokunta ei pidä muutosta tarkoituksenmukaisena, vaan ehdottaa sen poistamista, ja edellyttää asian valmistelusta uudelleen.

Valiokunta edellyttää hallituksen pikaisesti selvittävän yhteistoiminnassa taiteilijoiden ja urheilijoiden järjestöjen kanssa hallituksen esitykseen sisältyneen muutosehdotuksen tarpeellisuuden, sen kokonaisvaikutukset sekä samoin myös lähdeveroprosentin mahdollisen muuttamistarpeen.

4.3. Opiskelijoiden verotus

Opiskelija, joka saa opintotukilain mukaista opintorahan asumislisää, ei ole oikeutettu asumistukilain mukaiseen asumistukeen. Laki asumistukilain 2 §:n muuttamisesta (351/91) ja laki opintotukilain 10 §:n muuttamisesta (350/91), joilla tukijärjestelmät eriytettiin, tulivat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1991. Opintorahan asumislisän verovapaudesta on tarpeen säätää erikseen, koska opintoraha muulta osin on uudessa opintotukijärjestelmässä tarkoitettu veronalaiseksi tuloksi. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että hallituksen esityksen 57 §:n 14 kohtaan tehtäisiin asiaa koskeva tarkennus. Samalla valiokunta katsoo, että opiskelijoiden verotukseen liittyvät erityiskysymykset olisi vielä selvitettävä erikseen ottaen samalla huomioon opintotukijärjestelmän tuleva kehitys.

4.4. Arvo-osuusjärjestelmän muutos

Koska hallituksen esityksen mukaan arvo-osuusjärjestelmässä on käytännössä mahdotonta selvittää erikseen myytävien arvo-osuuksien todellisia hankintamenoja, 70 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että eri arvo-osuudet katsotaan luovutetuiksi siinä järjestyksessä kuin ne on hankittu. Valiokunta katsoo, että verovelvolliselle olisi varattava mahdollisuus esittää asiasta selvitys, minkä vuoksi valiokunta on täydentänyt säännösehdotusta verovelvollisen näytön sallivalla lisäyksellä.

4.5. Tulontasaus

Valiokunta ehdottaa, että taideteoksia tuottavat taiteilijat, esimerkiksi kuvanveistäjät, taidemaalarit ja tekstiilitaiteilijat, voisivat nykyistä useammin ja helpommin saada hyväkseen tuloja varallisuusverolain 149 §:n mukaisen tulontasauksen. Valiokunta ehdottaa, että tätä tarkoitettava täydennys tehtäisiin käsiteltävänä olevaan 149 §:n 4 momenttiin. Jotta tulontasausta voitaisiin tehdyn täydennyksen mukaisesti soveltaa, tulisi 149 §:n 1 ja 2 momentin yleisten edellytysten täytyttyä. Verovuonna kertyneeksi kertatuloksi katsottaisiin kuitenkin yhden tai useamman taideteoksen myynnistä saatu tulo sekä silloin, kun myynti tapahtuu yhdellä kertaa, että silloin, kun tulo muodostuu useammasta myynnistä.

4.6. Asuntovähennys

Valiokunnan käsityksen mukaan tulo- ja varallisuusverolain asuntovähennysjärjestelmä ei ole osoittautunut toimivaksi eikä muutointakaan tarkoituksenmukaiseksi. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että asuntovähennyksestä luovuttaisiin vuoden 1992 alusta alkaen siten, ettei asuntovähennystä enää myönnetä, jos ensiasunto on otettu käyttöön vuonna 1992 tai myöhemmin. Sitä ennen hankittuihin asuntoihin voitaisiin edelleen soveltaa asuntovähennystä. Valiokunta ehdottaa, että asuntovähennyksestä luopumista koskevaa säännöstä ei sisällytettäisi käsiteltävänä olevaan asuntovähennystä koskevaan 146 a §:ään, vaan tätä tarkoittava muutos tehtäisiin tulo- ja varallisuusverolain 167 a §:n 2 momenttiin.

Käsitlemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 29 päivänä joulukuuta 1988 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1240/88) 99 §, muutetaan 10 §:n 5 kohta, 27 §, 46 §:n 3, 5 ja 10 kohta, 57 §, 64 §:n 1 momentin 4 kohta, 77 §:n 2 momentti, 88 §:n 1 momentti, 89 §, 91 §:n 1 momentin 1 kohta, 100 §, 146 a §:n 2 momentti, 149 §:n 4 momentti, 167 a §:n 2 momentti ja 169 §,

sellaisina kuin niistä ovat 27 §, 64 §:n 1 momentin 4 kohta, 88 §:n 1 momentti, 89 § ja 146 a §:n 2 momentti 28 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1343/90) sekä 57 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 29 päivänä joulukuuta 1989 annetulla lailla (1335/89), 167 a §:n 2 momentti viimeksi mainitussa laissa, sekä

lisätään (poist.) 46 §:ään uusi 11 kohta, 71 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 29 päivänä joulukuuta 1989 annetulla lailla, uusi 3 momentti ja 73 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja mainitulla 28 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla, uusi 5 momentti, seuraavasti:

10 §

Suomesta saatua tuloa on muun ohessa

(4 a kohta poist.)

(5 kohta kuten hallituksen esityksessä)

27 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

46 §

Ansiotuloa on

3) päiväraha, äitiys-, isyys- ja vanhempainraha, huoltoeläkkeenä maksettavaksi määrätty vahingonkorvaus sekä muu eläke tai korvaus tulojen ja elatuksen vähentymisestä, joka on saatu sairausvakuutuslain (364/63), kuntoutusrahain (611/91), avustuskassalain (471/42), potilasvahinkolain (585/86) tai pakollisen tapaturma- tai liikennevahinkoturvan nojalla tai veronalaisena avustuksena työtaistelun johdosta taikka muutoin veronalaisen ansiotulon lisäksi tai sijaan;

(5 kohta kuten hallituksen esityksessä)

(10 ja 11 kohta kuten hallituksen esityksessä)

57 §

Veronalaista tuloa ei ole:

(1—13 kohta kuten hallituksen esityksessä)

14) asumistukeen oikeutetun asumistukilain-säädännön mukaan saama asumistuki ja opintorahan asumislisä;

(15—18 kohta kuten hallituksen esityksessä)

19) työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/90) 17 §:ssä tarkoitettu ylläpi-

tokorvaus ja mainitun lain 27 §:ssä tarkoitettut etuudet;

20) työtaistelun johdosta asianomaiselta työmarkkinajärjestöltä päivää kohden saatu enintään 70 markan suuruinen avustus tai muu siihen rinnastettava avustus.

64 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

71 §

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osuudet tiettyyn omaisuuteen katsotaan luovutetuiksi, ellei verovelvollinen muuta näytä, siinä järjestyksessä kuin ne on saatu.

73, 77, 88, 89, 91, 100 ja 146 a §

(Kuten hallituksen esityksessä)

149 §

Kahdelta tai useammalta vuodelta kertyneen kertatulona pidetään kalenterivuoden aikana tapahtuneesta yhdestä tai useammasta myynnistä taiteilijan valmistamansa yhden tai useamman taideteoksen myynnistä saamien tulojen yhteismäärää. Kahdelta tai useammalta vuodelta kertyneenä tulona ei sitä vastoin pidetä satunnaista myyntivoittoa eikä omaisuuden luovutusvoittoa eikä myöskään elinkeinonharjoittajan käyttöomaisuuteen kuuluvan kiinteistön tai arvopaperin luovutuksesta saatua tuloa.

167 a §

Asuntovähennykselle 146 a §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettyjen edellytysten katsotaan täyt-

tyvään, jos verovelvollisella ei ole verovuonna tai viitenä sitä edeltäneenä verovuotena ollut omistuksessaan vähintään puolta asuinrakennuksesta tai asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavista osakkeista tai osuuksista. Jos 146 a §:ssä tarkoitettu ensiasunto on otettu käyttöön vuonna 1992 tai myöhemmin, asuntovähennystä ei myönnetä.

169 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 52, 54, 56, 59, 72, 77 ja 84 sisältyvät lakiehdotukset hyldättäisiin.

Vielä valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:ot 68, 82, 84, 86, 94, 100, 105, 106, 110, 111, 113, 114, 117—123, 126, 131—133, 147 ja 152 hyldättäisiin.

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 1991

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Tenhiälä, jäsenet Heikkinen, Hämäläinen, Jokiniemi, Kallis, Laaksonen (osittain), Lahti-Nuuttila, Louvo, Luukkainen, Malm (osittain), Mattila (osittain),

Mäki-Hakola (osittain), Ranta, Sasi (osittain), Savolainen, Tiuri, Turunen ja Vähäkangas (osittain) sekä varajäsenet Ala-Nissilä (osittain), Apukka, Backman, Lehtosaari, Linnainmaa (osittain) ja Renko.

Vastalauseita

I

Edellisen ja nykyisen hallituksen epäonnistuneen talouspolitiikan vuoksi vuoden 1992 verotusperusteita on vaikea oleellisesti keventää. Nykyisen hallituksen deflaatiopolitiikka, jonka mukaisesti markka sidottiin viime keväänä yksipuolisesti ecuun markan selkeää yliarvostusta korjaamatta syvensi lamaa ja pienensi eri verojen tuottoa vielä siitä, mihin muutoinkin talouden ahdinko ne olisi laskenut. Hallituksen virheelliselle talouspolitiikalle antoivat ecu-äänestyksessä tukensa hallituspuolueiden lisäksi myös sos.dem. eduskuntaryhmä, SMP ja vihreät.

Hallituksen korjattu sosiaaliturvamaksuja koskeva esitys, jossa korotettiin merkittävästi vakuutetun maksuja, alentaa edelleen tuntuvasi kotimaista kysyntää ja kostaatunee verotulojen edelleen pienenemisenä, samalla kun valtion

suhdanteita tasoittava automatiikka ja työllistämistoimet edellyttäisivät lisämenoja. Jakoverona sen työllisyyttä heikentävä vaikutus on pahempi, kuin jos lisää veroja kerättäisiin kiristämällä verotusta ennen kaikkea tuloveroasteikon yläpäässä.

Kun sosiaaliturvamaksut tulevat ensinnä käsittelyyn niin, ettei niiden korotusta ole voitu asettaa vastakkain tuloveroasteikkoon perustuvan vaihtoehdon kanssa, emme enää esitä tuloveroasteikon muuttamista tässä tarkoituksessa.

Yksityiskohtaiset perustelut

10 §. Olemme yhtyneet valiokunnan kantaan, että taiteilijoiden ja urheilijoiden Suomesta saa-

dun tulon verotusta tulisi selvittää ennen kuin ryhdytään hallituksen esittämään muutokseen.

27 §. Olemme yhtyneet valiokunnan kantaan liikkeen- tai ammatinharjoittajan ansiotulo-oletaman korottamisesta.

46 ja 57 §. Koska emme pidä aiheellisena työtaistelun johdosta saadun avustuksen verotamista, olemme ehdottaneet muutosta 46 ja 57 §:ään tarkoituksella, että veronalaisuutta koskeva sanamuoto säilyy, mikä tarkoittaa sitä, että myös 70 markan selvästi ylittävä päivää kohti saatu avustus ei olisi veronalaista.

64 §. Ehdotamme poistettavaksi, jolloin opintotuki säilyisi verottomana myös uuden lain mukaan.

71 ja 73 §. Olemme yhtyneet valiokunnan kantaan.

88 §. Esitämme, että korkovähennyksen omavastuuta ei korotettaisi. Kun hallituksen toimenpiteiden ja TES-ratkaisun tuloksena käytettävissä oleva reaalitytulo laskee ensi vuonna merkittävästi — esim. 100 000 markkaa vuodessa ansaitsevilla noin 500 markkaa kuukaudessa tai 50 000 markkaa vuodessa eläketuloa saavalta runsaat 200 markkaa kuukaudessa — emme pidä tässä tilanteessa oikeana pienentää korkojen vähennysoikeutta muiden kuin kulutusluottojen osalta.

89 §:n 1 momentti. Viitaten 88 §:ää koskeviin

perusteluihin esitämme, ettei korkovähennyksen leikkuria nyt kiristettäisi.

2 momentti. Olemme yhtyneet valiokunnan kantaan korkovähennyksen ylärajojen korottamisesta.

3 ja 4 momentti. Olemme yhtyneet valiokunnan kantaan, jonka mukaan kulutusluottojen verovähennysoikeutta rajoitetaan.

91 §. Olemme yhtyneet valiokunnan kantaan.

99 §. Katsomme, että sairauskulujen vähennysoikeus tulee säilyttää, mistä syystä esitämme, että tätä pykälää ei kumottaisi.

100 §:n 1 momentti. Olemme yhtyneet valiokunnan kantaan, että veronmaksukyvyyn alentumisvähennyksen suurinta määrää korotetaan.

146 a §. Olemme yhtyneet valiokunnan kantaan.

149 §. Olemme yhtyneet valiokunnan enemmistön kantaan.

167 a §. Olemme yhtyneet valiokunnan enemmistön kantaan.

169 §. Olemme yhtyneet valiokunnan enemmistön kantaan.

Ehdotammekin,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
(*poist.*)

muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1988 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1240/88) 10 §:n 5 kohta, 27 §, 46 §:n 3 (*poist.*) ja 10 kohta, 57 §, (*poist.*) 77 §:n 2 momentti, (*poist.*) 89 §:n 2, 3 ja 4 momentti, 91 §:n 1 momentin 1 kohta, 100 §, 146 a §:n 2 momentti, 149 §:n 4 momentti, 167 a §:n 2 momentti ja 169 §,

sellaisina kuin niistä ovat 27 §, (*poist.*) 89 §:n 2, 3 ja 4 momentti ja 146 a §:n 2 momentti 28 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1343/90) sekä 57 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 29 päivänä joulukuuta 1989 annetulla lailla (1335/89), 167 a §:n 2 momentti viimeksi mainitussa laissa, sekä

lisätään 46 §:ään uusi 11 kohta, 71 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 29 päivänä joulukuuta 1989 annetulla lailla, uusi 3 momentti ja 73 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja mainitulla 28 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla, uusi 5 momentti, seuraavasti:

10 ja 27 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

64 §
(*Poist.*)

46 §
Ansiotuloa on

71, 73 ja 77 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

3) päiväraha, äitiys-, isyys- ja vanhempainraha, huoltoeläkkeenä maksettavaksi määrätty vahingonkorvaus sekä muu eläke tai korvaus tulojen ja elatuksen vähentymisestä, joka on saatu sairausvakuutuslain (364/63), kuntoutusrahain (611/91), avustuskassalain (471/42), potilasvahinkolain (585/86) tai pakollisen tapaturma- tai liikennevahinkoturvan nojalla (*poist.*) taikka muutoin veronalaisen ansiotulon (*poist.*) sijaan.
(5 kohta *poist.*)

88 §
(*Poist.*)

89 §
(1 mom. *poist.*)
(2—4 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

(10 ja 11 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

91 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

57 §
Veronalaista tuloa ei ole:
(1—17 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)
(18 kohta *poist.*)
(18 ja 19 kohta kuten valiokunnan mietinnön 19 ja 20 kohta)

100, 146 a, 149, 167 a ja 169 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Voimaantulosäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 1991

Asko Apukka

Juhani Vähäkangas

II

Ehdottaessaan muutoksia tulo- ja varallisuusverolakiin hallitus jatkaa osin verouudistuksen yhteydessä omaksuttuja periaatteita; esimerkiksi muutokset korkovähennysoikeuteen ovat hyvin sopusoinnussa viime vuosina toteutettuun linjaan nähden. Ehdottaessaan sairauskuluvähennyksen poistamista hallituksen esitykset jäävät kuitenkin vaillinaisiksi.

Verotuksen yksinkertaistamiseksi on perusteltua, että sairauskuluvähennys poistuu. Vähennyksen muodossa jaettu tuki olisi täytynyt kuitenkin täysimääräisesti ohjata terveyden- ja sairaanhoidon tukemiseen muiden olemassa olevien järjestelmien kautta. Nyt vain osa vähennyksen poistumisesta aiheutuvasta tuesta käytetään sairauden- ja terveydenhoitoon ja sekin yksipuolisesti hammashuollon tukemiseen. Huomattava osa vähennystuesta siirtyy budjetin yleiskatteeksi. Emme hyväksy sairauskuluvähennyksen poistamista hallituksen esittämällä tavalla. Muutos täytyisi toteuttaa sairauskuluvähennyksen poistamista pohtineen komitean esitysten mukaisesti.

Hallituksen muuttama opintotuki ehdotetaan säädettäväksi veronalaiseksi tuloksi. Veronalaistamista voidaan perustella sillä, että kaikki muukin perusturvan luonteinen sosiaaliturva on nykyisin veronalaista tuloa. Nyt kuitenkin hallituksen ehdottama opintotuen markkamäärä jää

suunniteltua pienemmäksi, joten verojen jälkeen käteen jäävä opintotuen määrä on riittämätön, jopa nykyistä pienempi. Koska näin on, opintotuki pitäisi säilyttää verottomana, kunnes sen markkamäärä nostetaan riittävän suureksi.

Hallitus on joutunut budjettia ja myös tulo- ja varallisuusveroperusteita laatiessaan etsimään monin tavoin erilaisia säästömahdollisuuksia. Hallitus ei ole kuitenkaan rojennut puuttua sellaisiin vähennyksiin, joiden myötä tuki ohjautuu pääosin yhteiskunnan parhaiten toimeentuleville kansalaisille: väestönosalle, joka tulisi hyvin toimeen ilman yhteiskunnan tukea.

Yksi mainittuun ryhmään kuuluvista vähennyksistä on oikeus vähentää vapaaehtoisia omia tai puolison eläkevakuutusmaksuja jopa 12 prosenttia ansiotulon määrästä. Mielestämme hallituksen olisi täytynyt tämän vähennyksen osalta jatkaa viime vuonna omaksuttua linjaa ja supistaa vähennysoikeutta 12 prosentista 10 prosenttiin. Näin yhteiskunnan voimavaroja vapautuisi kaikille yhteisen sosiaali- ja eläketurvan kehittämiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

(poist.)

muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1988 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1240/88) 10 §:n 5 kohta, 27 §, 46 §:n 3 (poist.) ja 10 kohta, 57 §, 64 §:n 1 momentin 4 kohta, 77 §:n 2 momentti, 88 §:n 1 momentti, 89 §, 91 §:n 1 momentin 1 kohta, 98 §, 100 §, 146 a §:n 2 momentti, 149 §:n 4 momentti, 167 a §:n 2 momentti ja 169 §,

sellaisina kuin niistä ovat 27 §, 64 §:n 1 momentin 4 kohta, 88 §:n 1 momentti, 89 § ja 146 a §:n 2 momentti 28 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1343/90) sekä 57 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 29 päivänä joulukuuta 1989 annetulla lailla (1335/89), 167 a §:n 2 momentti viimeksi mainitussa laissa, sekä

lisätään 46 §:ään uusi 11 kohta, 71 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 29 päivänä joulukuuta 1989 annetulla lailla, uusi 3 momentti ja 73 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja mainitulla 28 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla, uusi 5 momentti, seuraavasti:

10 ja 27 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

46 §

Ansiotuloa on:

(3 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

(5 kohta poist.)

(10 ja 11 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

57, 64, 71, 73, 77, 88, 89 ja 91 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

98 §

Verovelvollisella on oikeus vähentää omasta

ja puolisonsa pakollisesta eläkevakuutuksesta suorittamansa maksut. Lisäksi verovelvollisella on oikeus vähentää vapaaehtoisia omia ja puolisonsa eläkevakuutusmaksuja, ei kuitenkaan kertamaksuja eikä erillisenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkevakuutuksen maksuja, enintään 10 prosenttia ansiotulon määrästä (eläkevakuutusmaksuvähennys). Kansaneläkevakuutusmaksu ei ole vähennyskelpoinen.

100, 146 a, 149, 167 a ja 169 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Voimaantulosäännös

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 1991

Jouni Backman
Jussi Ranta

Pentti Lahti-Nuuttila
Tuulikki Hämäläinen

Lea Savolainen

Yhdyn oheiseen vastalauseeseen sairauskuluvähennystä lukuun ottamatta.

Hannele Luukkainen